

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenem ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsakega velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

O Rusiji.

(Russland seit Aufhebung der Leibeigenschaft. Von Dr. F. J. Celestin. Laibach, Druck und Kommissions-Verlag von Ig. v. Kleinmayer & Fied. Bamberg. 1875.)

III.

V večjem delu Rusije je zemlja, kolikor je nij v lasti krone ali graščakov, skupna občinska lastnina. Občinska zemlja se razdeljuje med možke občane ter dobi vsaka družina toliko delov, kolikor šteje možkih udov. Vsako leto, včasih pa tudi stopnjo po 2 ali 3 letih se zemlja na novo razdeljuje. Ta v ostali Evropi nenavadna socialna naprava se nam zdi glavni stebel srečnega razvoja Rusije. Ker ima vsak možki uže s porodom pravico do nekega dela zemlje, katerega ne more niti prodati, niti zadolžiti, je nemogoče tisti proletarijat brezposestnih delavcev, kateri se v zapadni Evropi silno množijo ter strahuje državljane, ki imajo posestva, zdaj tu pa tam s svojimi komunističnimi terjatvami ali celo kakor parizka komuna — v krvi in plamenih skuša rešiti socialno vprašanje. Kjer je zemlja občinska, tam tudi nij beračev, kajti mora vsaka občina skrbeti za svoje onemogle ljudi. Posojilnične zadruge se lažje ustanovljajo, ker upnikom nasproti cela občina poroštvo prevzame.

Pri osebnem posestvu vidimo, kako si veliki kapital osvaja posestvo za posestvom, kako se kopiči zemlja v rokah posameznih bogatinov, kako kmetski odruh preganja odrenega ubozega kmeta od njegove hiše in zemlje, in ga peha med proletarijat. Sploh je pri nas zemlja uže postala ne menj premakljivo blago, nego živina, živež ali kak fabriški izdelek. Take socialne razmere

imajo gotovo poleg dobrot tudi nezdrave strani in za sedaj je dobro, da se je na Ruskem ohranila zadruga, ona staroslovanska naprava, katere edina more Rusijo obvarovati nevarnostij, ki pretè zapadne Evrope od neštevilno množčega se brezposestnega in tako rekoč brezdomovinskega proletarijata.

G. dr. Celestin nij posebno zavzet za rusko občino, da si sam prizna, da se taka vprašanja ne dajo vršiti po teoretičnem potu in da ima le praktična skušnja odločiti. G. pisatelj ugovarja, da ruski kmet ali „mužik“, če prav ima svoj del zemlje v občini, vendar silno hrepeni po kakem osebnem posestvu. Če se mu posreči, da si pridobi lastno zemljo, postavimo, da si jo kupi od kakega graščaka, potem svojo zemljo z veliko večjo marljivostjo obdeluje, nego občinsko.

G. pisatelj tedaj misli, da bi se zemlja bolj obdelavala in večji dobiček donasala, ko bi se razdelila in v popolno last občanom dala. Da vsak človek hrepeni po kakem lastnem imetju, to je naravno; da navadno lastnik svojo zemljo intenzivnejše obdeluje, nego zemljo, ki mu je samo za eno ali dve leti v last izročena, tudi temu pritrdimo. A ti ugovori morejo tudi malenkostni biti proti koristim skupnega občinskega imetja! Sicer pa občina itak ne brani, da si kdor more, pridobi lastne zemlje. Končno g. dr. Celestin priznava, da bi razdeljenje občinske zemlje pri množčem se prebivalstvu napotilo k vedno večjemu razkosanju zemljišč, v sled tega k ubožstvu in k nakopičenju zemlje v rokah kapitalistov ter k stvorjenju kmetskega proletarijata, kakor se to godi v zapadni Evropi.

V Rusiji posebno Slavijanljubi zagovarjajo zadrugo, rusko občino, a zapadniki bijo najraje odpravili in upeljali občinske naprave zapadne Evrope. K sreči je sedanja občina tako ukoreninjena v ljudstvu in zaraščena z vsem narodnim življenjem, da se nij bati, da bi narod sam najtrdnjejšo podlogo ruskega društva podrl. Vlada pak uže od nekdanj tudi v najbolj absolutističnih časih se nij utikala v občinske zadeve, ter prepušča občinam na slobodno voljo, kako se hočejo urediti. Vsaka občina si voli svojega starosta, kateri ima red in mir v občini ohraniti ter pobirati davke.

Oslobojenje kmetov je ustvarjalo po vsem nove razmere v celom carstvu; uprava, policija, pravosodstvo, šolstvo, vse javno življenje je bilo poprej stavljeno na strogo absolutistično podlagi. Reforme se tedaj nijso mogle omejiti na jeden faktor države, povsod se je kazala potreba, s krepko roko odpravljati nepristojnosti in spridenosti, ki so se bile vkoreninile pod duhomornim pritiskom Nikolajevske sisteme.

1. januarja 1864 je Aleksander Nikolajevič razglasil ukaz do senata, s katerim je uvedel deželne zbornice in okrajne zastope in sicer v prvem začetku v 33 gubernijah. Zapadna Evropa si še rada domišlja, da je Rusija strogo absolutistična in centralistična država, da ruski narod nema nobene besede pri razpravljanju in uredbovanju svojih notranjih zadev, da je tiha in pokorna čreda, za katero misle skrbijo in delajo le vladni organi. No, najhujši absolutizem se nij dotaknil organizacije ruske občine in niti Peter I. niti Nikolaj nista skušala svoje teorije na občine raztezati. Okrajni zastop in deželni zbori so blizu

Listek.

Nova zvezdica na nebu slovenskega slovstva.

(Naznanja prof. Davorin Valenčak.)

Zopet je naša pismenost za eno v marsičem velezanimivo delce pomnožena, o katerem se dosedaj nič znalo nij. V Središču namreč na Štajersko-ogerskej meji, našel je ondešnji kaplan g. Zl. znamenito knjižico, katere je po dobrih prijateljih tudi meni v roke prišla, in ki obsega 34 strani, tedaj 17 listov male osmerke. Tiskana, ali kakor se sama izrazuje „Stampana“ je bila „vu Optuju pri Ferenczu Shüczu 1795“.

Kdo bi bil mislil, da je naš prijazni Optuj v 18 stoletju tiskarja imel in celo slovenske knjige tiskal.

Prvi listek zadržava na eni strani naslov, na drugi dva citata iz svetega pisma kot

motto, drugi listek pa na obeh straneh kratak predgovor, za katerem se na ostalih 15 listih nahaja pesen, obstoječa iz 905 verzov — na koncu pa dvojni cronographicon in sicer v obliki distiha jedno in isto letno številko (1795) izrazavajoč.

Zapopadek in namen sta pobožna ali religiozna; pesnik namreč opeva pod naslovom: „Nebeški pastir pogublenu ovcu išče“ neskončno izveličarjevo ljubezen do grešne duše (pogubljene ovce) ter strašne muke, katere je zaradi nje pretrpel. Podpisal se je pod predgovor s „P. Gregorius Kap.“ (menda pater G. kapucin.)

Razdelil jo je na šest, mej soboj ne-jednakih delov s sledečimi nadpisi:

I. „Pastir pogublenu ovcu iskati kaneči na put se odpravlja“.

II. „Pastir pri potoku Cedron ovcu išče“.

III. „Pastir ide v dvor, gde ga pljuskaju“.

IV. „Pastir ovcu v loze iščuče šibjem se bije“.

V. „Pastir po grmju ovcu iščuče s trnjem horuni se“.

VI. „Pastir na gore Kalvarie ovcu išče i onde vumira: ovca doide“.

Stihi (verzi) obstajajo, na koliko sem površno pregledati in izpoznati mogel, iz 6 trohej vsaki; pisana je knjižica v vrlo čisti iztočnej slovenščini brez znatnih tujizen, katerih se le tam pa tam kakova najde.

Jezik je ne samo leksikalno, ampak tudi gledé slovničnih oblik posebno in vrlo zanimiv; pravopis, kakor pri Kuzmiča „Ogrski“ ali prav za prav „Poljski“, vendar precej nedosleden in pomanjkljiv, zlasti gledé, ž, š, z, s, j, v — tudi se besede včasih trgajo, včasih tudi po dve v jedno stavljajo, kar se pa mora po mojih mislih več tiskarju ali stavcu, nego piscu na račun djati.

Ako se ne motim, imamo tu nekakvo vrst čisto izvirne slovenske mesijade pred

tako, kakor pri nas sestavljeni, namreč po interesnih skupinah in poslancev velikih posestnikov, mest in kmetijskih občin. Dr. Celestin bi bil bralcem ustregel, ko bi bil navedel imenitnejše določbe iz volilnega reda in razmere mej številom poslancev raznih skupin v posameznih zborih. A pove nam samo, da znaša skupno število poslancev v vseh okrajnih zastopih 13.024 in sicer 6204 velikih posestnikov, 5171 kmetov in 1649 poslancev mestnih občin. Od deželnih zborov pa še taciš številke ne izvešmo.

Če pregledamo delokrog deželnih zborov, najdemo, da je skoraj enak z našimi avstrijskimi deželnimi zbori. Skrb za narodne šole, za ceste, za dobrodejne zavode: bolnice, oskrbovalnice za bolehave, za gluho-neme, zavode za blazne itd. je glavni predmet delovanja ruskih deželnih zborov. Predsednika menda imenuje car, kakor pri nas cesar deželne glavarje. Ker je Rusija še zmirom absolutistična država, v katerej ima car sam postavodajo, kakor pri nas (kjer se potem tudi ne potrjujejo od vlade. Ur.) Vendar je tudi s sedanjimi deželnimi zbori storjen veliki korak naprej in nij dvomiti, da ne bi tudi za ruski narod prišla doba večje ustavne svobode s skupnim parlamentom za celo Rusijo.

Mesta imajo po ukazu od 18. junija 1870 veliko samoupravo, blizu tako, kakor pri nas mesta s posebnimi mestnimi statuti. Mestni volilci, to je vsak meščan, kateri je ruski državljani vsaj 25 let star, hišni posestnik ali plačevalec mestnih priklad, volijo na štiri leta „dumo“ (mestni zastop) in upravo (ožji upravni odbor). Volilci so, kakor pri nas v tri razrede deljeni. Delokrog mestne uprave obsega vso policijo v najobširnejšem pomenu te besede, oskrbovanje občinskega imetja in mestnih financ, napravljene in oskrbovanje dobrodejnih zavodov itd. Tedaj vidimo tudi tukaj izražena ona vladna načela, katera so napotila carja do odpravljenja robstva, do uvedanja deželnih zborov in okrajnih zastopov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. julija.

Hrvatski sabor se bode 24. avgusta odprl. — V Požegi je bil voljen kandidat

vladne narodne stranke, magjaron je prej odstopil. — Mankančeva opozicija menda nič ne dela in jej je valjda tudi škodila „fuzija“ s Starčevićevci. V Samoboru so postavili nekateri volilci Mankanca za svojega kandidata.

Ogersko ministerstvo je v soboto s sporazumljenjem hrvatskega bana, ki je bil baš te dni v Pešti, sestavilo prestolni govor za otvorjenje hrvatskega sabora. Pozivlje se, sabor naj precej v magjarski parlament voli zastopnike.

Vnanje države.

Iz **Hercegovine** denes nij nič novega. Ako včeraj uže omenjeno novico o treh bitvah primerjamo z imeni krajev na zemljevidu, vidi se, da je upor uže daleč razširjen. Ker so tu gorati kraji, bodo morda vendar vstajniki v gorah in šumih tako dolgo vztrajali, da bodo Srbija in Črna gora preverili se, da bi šlo, ko bi hotelo. Iz Hrvatskega se nam poroča, da so rodoljubi tudi v Karlovcu zbirali denar za vataše hercegovinske.

Srbski poslanec na ogerskem zboru dr. Lazo Kostić se je odrekel poslanstvu na korist dr. Miletića, ki je bil v Bašahidu propal.

V okolici **Peterburga** so začeli gozdi gorati in je bila 27. t. m. nevarnost velika. — V Sebastopolju je bil potres, ki je več hiš poškodoval.

Francoska skupščina ima v posvetu volilno postavbo za senat in je uže več članov sprejela. Razpravljane o nespoljivosti ali inkompatibiliteti je bilo odloženo na kasneje.

Belgijski uradni list opovrgava poročilo „Germanije“, da hoče Bismark noto poslati zarad v Belgijo ubeglih nemških me-nihov.

Bavarske volitve so izpale tako, kakor je bilo prej izračunjeno. 79 je voljenih „patrijotov“ ali neprijateljev nemške centralizacije, 77 pak „liberalcev“ ali prijateljev zveze s Prusijo.

V **Ameriki** so neprestani nepokoji v Rio Grande, vedni roparski napadi mehikanskih razbojnikov v Teksasu in umori mnogih amerikanskih občanov prisilili vlado zedinjenih držav k resnim korakom, katerih nasledek je bil, da je mehikanska vlada potegnula v zapor najnevarnejšega načelnika generala Cortina. To zapretje od strani vlade je bil pogumen korak. General Cortina je bil celih 25 let glava stranke Mesticcev v državi Tamaulipas, ki je imela svoj sedež v Matamorasu. Cortina je bil najprej trgovec, potem nekolikokrat governor države Tamaulipas, župan v Matamorasu, colninski oskrbnik, generalmajor v mehikanskej armadi in vrhni sodec. Bil je vedno smrtni

sovražnik angličanske rase, katerej je dal čutiti svoj srd v umoru, požigani in ropanji po sosednjem Teksasu. Sto in sto naseljencev bilo je žrtva njegovih krvoločnosti. Bali so se ga pak tako, da čisto nič niso branili njegove napade v teksanskem Brownsville. V državi Tamaulipas in po ce-lej severnej Ameriki je bil najčistanejši mož, torej je bilo zelo težavno, ga vjeti. Njegovi privrženci so vse poskusili, da bi ga bili oprostili, in le eneržiji polkovnika kavalerije, Parratta, ki je bil pooblaščen, bandita polastiti se, se je zahvaliti, da nij nastala ljuta borba, slednega oprostiti.

Dopisi.

Iz Novega mesta 25. jul. [Izv. dopis.] „Narodni dom“, katerega gradi tukajšnje čitalnično društvo s pomočjo slovenskih rodoljubov, vzbuja vedno večjo pozornost. Nek vrli narodnjak bivajoč na Nemškem, piše o tem podvzetju to-le:

„Vest, da se je vaše hvalevredno podvzetje zopet vzdramilo, me močno veseli. Nijsem se tedaj motil, da se bode važnost prvega narodnega doma na Slovenskem prej ali slej izpoznala in da se bo ta močen steb-ber za narodno reč na Dolenjskem kljubu vsem težavam vendar le postavil. Prav tako; kajti kaj šteje vse rodoljubje male množice omikancev, ako si ne pridobi pomoči v velikem številu ljudstva — v narodu. Vse govorjenje pri zborih, samo časniško borenje za naroduost ostane brez vspeha — kruti Nemec z železno péto sile vse zatara, če ne delamo. Vidi se, da narodna reč, po starih načinih zastopana, premalo napreduje; hotela se jej je streha pokriti s svetlimi biseri, pa še temelja nij bilo in nij še — sodela-jočega vsega naroda.“

Naši čislani prvi rojaki morajo torej vso (? Ur.) veliko politiko na stran postaviti in misliti raji na sredstva, kako bi se zavest narodna mej prostim narodom vzbudila, okrepčala in utrdila. Ta sredstva so pa v prvej vrsti narodna šola, potem narodna zabava. V tem delu morajo in morejo čitalnice biti središča, iz katerih izvira napredovalni narodni duh in torej mora vsak rodoljub z veseljem pozdraviti zopetno zida-nje „narodnega doma“, društvo mora dobiti tla, na katerih mu je mogoče izvršiti svoj namen.“

soboj, s kateroj znamo popolnoma zadovoljni biti, čeravno se velikanskim enakim pesmotvorom inih narodov primerjati ne more.

Toliko naj za denes zadostuje; če mi zdravje posluži in če bodo okolnosti dopuščale, hočem pozneje celo delce natanko preštudirati, ter ga potem s potrebnimi razjasnili, opazkami in dostavki, bodi si po našej „Matici“, ali pa kako drugače, izdati, samo naj še nekoliko verzov za poskus in izgled tukaj dodam:

„Vreme je dospelo, sunce svoje trake
Skrivati počelo pod črne oblake.“

Kad' pa malo počne dohajati tmica,
Da nebilo (nij bilo) zračno videt zemlje lica,
Ljudi kad od dela prestali, počiva
Kada marha trudna pokoja vuživa.
Po zelenem zvršju kad' ptice sediju,
Pod kreljuti klune denu, ter zaspiju.
Kad' z guščave vuki, z duplja pako sove
Van izidu, stara mlade van pozove.
Kada vse je tiho, kad mesec pokaže

Malu svetlost, puta da putniku kaže,
Onda pastir tužni ovcu ide iskat,
K potoku Cedronu ovak počne vikati:
O Cedron! O voda! lepa, bistra, hladna,
V kejê se hrani onoga riba gladna,
Voda, ka, si vruče noge razhladila,
Tukaj žejajuče zdravo napojila.
Prestani! neteci, niti tak neruži!
V nočnom miru vsaki prot' tebi se tuži“ itd.

Hči starega sodca.

(Izvirna povest, spisal Liberius.)

(Dalje.)

VI.

Hej! vi na mizo! jaz za njim,
Na vrsti sem zdaj, da govorim.
Boris Mirán.

Pet let, pet dolgih, dolgočasnih let mine potem.

Star pregovor pravi, da čas ono nepre-stano kolo, celi rane in hladi. Čestokrat je to resnično, kajti človek se lahko primerja

krepkemu odrastku zdravega drevesa, ki, akoravno odrezan od sočnatga debla in presajen v prščeno suho zemljo, vendar jame poganjati, ko posveti toplo spomladan-sko solnce mladike, se dviga, raste, zeleni, cveti in rodi obilen sad. Da so mnoge iz-jeme v našem rodu, kakor tudi v naravi, se tudi ne more tajiti, kajti sekira, ki rani stržen rastlinjstvu, je pogubljiva, boleat, ki nenadoma pretrese srce človeštvu, je neza-celjiva.

In tako je bilo starej Draganovej go-spodinji. Hodi!a je še nekaj let tiha, za-mišljena, zbledela, kar je izgubila zadnji up o sreči svojega edinega otroka in se vlegla potem, kakor jesenska narava k počitku — tja mej grobovje.

Stara, menda silo stara je slovenska navada, da se zberó po pogrebu pogrebci, znanci in prijatelji pri kupi vina, kakor bi hoteli zadušiti v pijači razneti bol in zatreti otožno izbujeno misel, da ima človek le nekaj časa pravico, veseliti se življenja.

G. grof Barbo, g. Rudež in drugi, ki so v to svrhu izdatno podporo obljubili, so gotovo prešinjani tistega prepričanja in res danes ne bi mogli svoje novce za narodno reč boljše obrniti, nego s tem, da pomagajo „narodni dom“ izdelati. Slava jim!

Da se tudi duhovščina zopet vrača k darovanju za „posvetne“ narodne reči, je isto tako vse hvale vredno. Gotovo se bode za porazumljenje narodne duhovščine s posvetnimi narodnjaki dalo kaj storiti. Vsaj uže vsak vrabec poje o tem, kako smo Slavjani nesložni mej soboj le Nemcu na veselje, in kako si sami pot zapiramo do narodno-slovanske politične veljavnosti.

Iz Trsta, 26. julija. [Izv. dop.] Nij se čuditi, ako se sliši o vstaji v Hercegovini, kajti ljudstvo je razdraženo, in kadar je človek do najvišje stopinje razsrjen, pozablja v velikem gnjevu na vse nasledke, kateri nastanejo iz tega.

Da se tržaškimi Slovincem v okolici velika krivica godi, smo uže šestokrat poudarjali, ali tega nismo nikakor mogli verjeti, da bi po tajnih ukazih zabranjevali politični organi, izobešati slovensko zastavo. Mislili smo, da je to le „kaprica“ nekaterih Slovonožrcev, a dokaz, kako Slovence na steno pritiskajo in zatirajo, smo včeraj na Proseku v spomensko knjigo zapisali. Sleherni narodnjak in rodoljub je bil razjarjen, ko so pri našem občesposlovanem g. poslancu Nabergoju štirje žandarmi potegnili slovensko zastavo trobojnico raz drog, navzlic temu, da je imela bele in rudeče državljanske trakove privezane. Zvili so jo skupaj, ter jo odnesli, kakor „corpus delicti“, pokazavši nekov dekret, katerega pa naš vrli g. poslanec niti videti nij hotel.

Ko so žandarmi z bodali prišli in tirjali: „zastavo doli potegniti“, rekel jim je g. Nabergoj: „jaz sem jo potegnil gori, ako jo hočete imeti, ne bodem jo jaz za vas doli potegoval, kajti sili se moram udati.“

Čudno je bilo videti kmeta v kratkih hlačah, jeziti se in srditi, pa ko mu je kri visoko priklopela, znal je brzdati svojo jezo. Ali skriti se razburjenost nij dala, marsikateri je tožil in se hudoval, rekši: „nam „governo“ in policija zabranjeva, izobešiti naše zastave, druge zastave pa pusti, da vihrajo, katere niso našega cesarstva. Kako

hočemo simpatije do vlade imeti, ko nam zabranja legalno slovensko zastavo, katere do sedaj niso zabranjevali!“ — Take in enake pritožbe prostega kmeta so dovolj dokaz, da je narodno gibanje uže daleč svoje korenine razprostrlo, katerih izrupati nij več moč.

Čudi se vsak okoličan, da vlada ravno Slovence tako mačehovsko zatira in jih draži, da jim jemlje lojalni čut, katerega Slovenec vedno zvesto in visoko nosi. Take reči sicer vladi ne koristijo čisto nič, a koristijo Slovincem, kajti, bolj ko jih vlada zatira, bolj se narodno gibanje pospešuje, in se narod krepi.

Naj bi vlada vendar enkrat izprevidela, da je Slovan faktor, s katerim bode morala prej ali slej računati.

Naj dalje vlada pomisli, da je Slovan ščit, kateri brani prestol in dinastijo, kar je istinito dokazal 1848. leta, ko so se vsi neslovanski avstrijski narodi spuntali proti dinastiji. Slovana pa, ker je zvest, niso premaknile ni zlate obljube. Pokazoval je svojo zvestobo in barval zemljo tujo z lastno krvjo na laških in magjarskih bojiščih. Na tisoče slovanskih udov pričalo je, kje trupla ranjkih, sovražna tla gnojé, kjer zdaj spletke in zatiranja Slovanov bolj cvetó. Kaj ne, to je plačilo sveta!

Ali tudi mi Slovani smo menda poklicani, da se otresemo nevednosti in robstva, katerega oče Bismark po svojih „svinjskih pastirjih“ naklada nam na tilnik.

Iz Dalmacije se čujejo hude, a vesele reči. Električna iskra nosi na vse dvore razna poročila, Turki so bili uže tepeni, slovanska ustaja v Hercegovini raste, prostovoljni bojniki se množé iz vseh krajev. Tudi uže v Trstu, a jako tiho se pripravljata oba polka, na prvi zrak odriniti v Dalmacijo. Le čudno se nam zdi, da ravno Slované tja pošiljajo, kjer se Slovani boré? Teška osoda, ako se bi moral biti brat sè vlastnim bratom!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Kraljevica, hrvatsko Primorje 28. jul. Počele represalije proti „Primorcu“ pod Rauch Vakanovićem temeljom tiskanog zakona. Cenzurom mjestnog redarstva dovoljeno izdavanje „Primorca“ uskraćujuć s

nalogom, list šiljati prije izdanja, cenzurirati velikomu županu na Rieku. Niti u Aziji takove slobode! Živio liberalni pop Miškatović!

Domače stvari.

— (Za dobro stavljenje kôz) so dobili zdravniki J. Bobek v Ribnici 63 gld., Fr. Bachman v Ilirski Bistrici 52 gold. in Mat. Janžekovič na Vrhniki 42 gld. nagrade od ministerstva.

— (Furor teutonicus.) V „Tagespošti“ graške št. 167 od 25. julija beremo, da je neki učitelj iz Štajerskega prosil pri „Volksbildungsvereinu“ za globus s slovenskimi imeni. Nazadnje se vpraša: „Wer lacht da?“ Ne vemo, kako se graškim modrijašem to čudno vidi, tudi ne vemo, kaj je bolj smešno ali to, da graški Prusi ne znajo, da na Štajerskem prebiva nad 400.000 Slovencev ali pa jim nij znano, da je „Slov. Matica“ izdala atlas s slovenskimi izrazi. Če ne ve, da prebiva toliko Slovencev na Štajerskem, naj gre v navadno narodno šolo ali pa naj kupi malo knjižico „die oester. ungar. Monarchie, von Tomberger“ za narodne šole.

Razne vesti.

* (Češki dnevnik na Dunaji.) S 1. oktobrom t. l. začne na Dunaji izhajati češko-slovanski dnevnik „Věstnik Vidensky“, kakor hitro se oglasi 2000 naročnikov. Naročnina je četrtletno 3 gld. V pozivu na naročbo se poudarja, da se dnevnik nijedne podpore od drugod nijma nadejati, nego le od občinstva češko-slovanskega in narodne požrtvovalnosti. Čas je, da so pomislili Čehi dunajski, ki stojé v tem oziru za svojimi rojaki v Ameriki, na založbo, dandenes v javnem življenji, odločnega zagovornika.

* („Vera peša“) tudi na Turškem mej mohamedani. Turški duhovni „Molahi“ v Meki, kamor Turki hodijo na „božji pot“ tožijo, da čedalje menj romarjev prihaja. Ker je moral vsak romar prej goldinar položiti, predno je smel stopiti v sveto mesto prorokovo, ima letos Meka 809 gold. menj dohodkov nego lani.

Poslano.

V pobožnem „Slovencu“ udriha v št. 84 in 85 nek na Notranjsko privandran človek v permoj-duševskem štilu po dopisniku, čitateljem „Sl. Naroda“ dobro znanega dopisa od 12. junija t. l. št. 131. — Ako bi bil omenjeni dopisnik vsaj toliko nezmoten, da bi pravega „Narodovega“ dopisnika napadal

Tudi nocoj se zberó vaški možje, pričénši od premožnega, čestitega župančka Komarja do zadnjega kočarja Zatiškega sela, pri krčmarju Ribarju okolo velike hrastove mize, da izkažejo nesrečnemu Draganu svoje sočutje in popijó nekaj cekinastega vina, ki je boljši, kot vsa zdravila potrtemu duhu.

Precej pogosto se je vrstila kupica iz roke v roko in rudečelični krčmar Ribar je donášal urnih korakov in potuhnjeno pobitega obraza bokal za bokalom, sklepal žalostno roke nad rudečim brezrokavnikom in pomiloval tiho v kotu sedečega Dragana. A skrivaj pod debelo hodnikovo srajco v prsih je bil vesel, zato vesel, ne da bi dejal smrti, ki je pokosila preljubljeno vaško gospodinjo, ne te se je bal neizmerno, kajti ljubil je življenje in njegovo sladkost, temuč vesel je bil nocoj svojih obilih pivev, ki so praznili napolnene bokale, ter obetali dobička za precej grošov, koliko še sam nij mogel izračunati.

„Ne bodi, ne bodi Dragan, in ne povešaj glave!“ povzame zdajci župan Komar poleg prvega, ter postavi prazno kupo na mizo. „Tudi jaz sem bil nekđaj v takej zadregi“, nadaljuje potem, napravljaje pipo tobaka. „Ko mi je umrla ranjca, bog jej daj večno luč, bil sem siromak, da ne takega. Ta Štefan, ki so mi ga uzeli zdaj k vojakom, da bo menda te nadležne Francoze udrihal in jih bo, je komaj shodil; drugi niso bili muogo boljši. Premišljal sem in preudarjal, kaj hočem zdaj. Vse je narobe, vse zmedeno in razdrto. A počasi se ohrabrim, poprimem se še boljše kmetijstva, in glej, bilo je, še dandenes mi nij nič hudega — ne da bi dejal, da bi ne bilo še boljše, ko bi živela ranjca.“ Izgovorivši svoj lepo vbran govor, tak se je dozdeval vi dežno vsaj samemu sebi, pogleda županček nekako ponosno po svojih sosedih, češ, kaj morda nij res, kar pravim? Kar se tiče okroglega, ne vstrašim se, kogar si bodi. Ko mu pritrjujejo sosedje, je še veselejši,

da vzdigne prazen bokal, ter kriči: „Ribar, daj vina na mizo, vsega ne zapijemo, žalovati tudi ne moremo vedno, kaj ne, Dragan?“

„Ti lahko govoriš tako Komar, a meni je drugače, pravi Dragan in podpré glavo v žulavo pest.

„Eno ženo sem imel, in ta mi je umrla, enega otroka sem imel, in ta mi dela nečast in divja bog vé kod po širem svetu.“

„Vsaj je res,“ zazija same radovednosti zdajci sosed Hrušovec v širokokrainem potlačenem pokrivalu in nekoliko razcvetenej kamižoli poleg župana in pravi:

„Povej nam, povej Dragan, kako je uže z istim tvojim sinom, za Martina smo ga krstili, kajti jaz sem mu bil boter, in mislili potem, ko si ga dal študirat, da bode najmanje enkrat še fajmoštvoval, če ne kaj več. Vendar vse se je predrugačilo, kakor pravijo.“

(Dalje prih.)

Na Notranjskem 27. julija 1875. —p—

in London.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Lesnine in tisk „Národne tiskárne“